

RETTEVEJLEDNING VIDEREGÅENDE FORMUERET – VINTER 2009/2010

Den følgende rettevejledning er en skematisk gennemgang af besvarelsen af hver enkelt opgave, men prætenderer ikke at være en udtømmende angivelse af alle mulige argumenter eller løsningsmodeller.

Ved retningen af opgaven tages således hensyn til følgende:

Ved karakteren 12 indgår særligt, om

- de obligationsretlige problemstillinger, som opgaven rummer, er præcist forstået og defineret
- fagtermer og begrebsapparatet fra obligationsretten beherskes med stor sikkerhed
- alle relevante obligationsretlige retskilder og metoder inddrages, herunder relevante analogier og principper
- irrelevante oplysninger, retskilder, diskussioner mv., er udeladt
- der er på en overbevisende, udfyldende, klar og struktureret måde argumenteret for de korrekte løsninger, som er mulige
- der er kun få uvæsentlige mangler eller utilstrækkeligheder

Ved karakteren 2 indgår særligt, om

kun en mindre, men dog væsentlig del af de obligationsretlige problemstillinger, som opgaven rummer, er identificeret og forstået

fagtermer og begreber, som faget rummer, er anvendt og forstået i et omfang, der viser, at den studerende har en grundlæggende rigtig forståelse af området, men dog uden at besidde et fuldstændigt overblik

relevante retskilder, analogier og principper er anvendt i et omfang, der viser at den studerende kan benytte disse til korrekt juridisk argumentation, men uden at besidde et fuldstændigt overblik
besvarelsen er formidlet på et tilstrækkeligt acceptabelt dansk, men er behæftet med en del fejl og mangler, ligesom den generelt er ustruktureret, uklar og ikke særligt overbevisende i sin argumentation

Sofie Sørensen, studerende på Handelshøjskolen i Århus, købte den 20. december 2006 en bærbar computer hos Computergiganten i Randers, for 10.000 kr. Computeren var til studiebrug. Den 10. november 2007, gik skærmen på computeren i stykker, og den blev indleveret hos Computergiganten, som sendte den til reparation på et selvstændigt værksted, Servicespecialisterne A/S. Årsagen til problemerne var en løs forbindelse.

Efter 2 uger modtog Sofie computeren retur, og den virkede upåklageligt indtil den 27. december 2009, hvor skærmen igen gik i stykker. Årsagen til problemerne med skærmen var, at nogle ledninger ikke var loddet helt korrekt ved reparationen i 2007. Sofie henvendte sig derfor den 28.

december 2009 til Computergiganten, og krævede computerens skærm repareret igen. Dette nægtede Computergiganten. For det første henvistes til, at det var Servicespecialisterne A/S, som var årsag til problemerne. For det andet til, at Computergiganten – hvis kravet kunne gøres gældende mod dem – ikke længere var forpligtet til at sørge for at afhjælpe manglen, hverken efter gældende lovgivning eller de betingelser, som Sofie Sørensen havde underskrevet ved køkets indgåelse (se § 13 i aftalen nedenfor).

Sofie mente ikke, at disse betingelser kunne gøres gældende, og at Computergiganten derfor var forpligtet til at reparere computeren efter gældende lovgivning. Hun agtede ikke at kontakte Servicespecialisterne A/S, da hun ikke mente, det var hendes opgave. Hvis ikke Computergiganten ville sørge for at få computeren repareret, ville hun hæve aftalen eller alternativt få computeren repareret på Computergigantens regning. Reparationen ville koste 3.000 kr. En tilsvarende computer koster i dag 5.000 kr.

Computergiganten kontaktede herefter Servicespecialisterne A/S, og anmodede om reparation af computeren. Servicespecialisterne henviste til § 25 i deres kontrakt med Computergiganten (se uddrag heraf nedenfor) og nægtede derfor at reparere computeren uden vederlag herfor, selvom de havde begået en fejl. Computergiganten bestred, at Servicespecialisterne A/S på denne måde kunne fraskrive sig ansvaret for de mangler, som uomtvisteligt var et resultat af Servicespecialisternes mangelfulde reparation af computeren i 2007.

Købekontrakt mellem Computergiganten og Sofie Sørensen.

"(...)

§ 13. Fejl og mangler kan gøres gældende i op til 2 år efter køkets indgåelse. Udover denne tidsfrist kan fejl og mangler ikke gøres gældende mod Computergiganten."

Servicekontrakt mellem Servicespecialisterne A/S og Computergiganten.

"§ 25.

(...)

Servicespecialisterne garanterer, at reparationer udført på værkstedet er udført fagmæssigt korrekt. Garantien herfor gælder i 1 år fra udført reparation. Efter dette tidspunkt kan der ikke gøres noget krav gældende overfor Servicespecialisterne, hvad enten dette krav måtte basere sig på garanti, almindelig reklamationsret eller på hvilket som helst andet grundlag."

1. Tag begrundet stilling til parternes påstande, herunder

- a. Om Sofie kan rette krav mod Computergiganten, og i givet fald hvilke krav som kan gøres gældende**
- b. Om Computergiganten kan rette krav mod Servicespecialisterne, i og i givet fald hvilke krav som kan gøres gældende**

- c. Om Sofie er forpligtet eller berettiget til at rette krav mod Servicespecialisterne, og i givet fald hvilke krav, som kan gøres gældende

RETTEVEJLEDNING OPGAVE 1

Spørgsmål a)

Det er afgørende for en god karakter i besvarelsen af denne opgave, at samspillet mellem Købelovens forældelsesregel i § 83 og Forældelseslovens regler er forstået.

Der er tale om et køb, KBL § 1 a, foretaget af en forbruger hos en erhvervsdrivende, KBL § 4a, hvorfor købelovens forbrugers afsnit finder anvendelse. Det kan konstateres, at computeren første gang er gået i stykker inden for de første to år efter købet (købt 20. december 2006, gået i stykker 10. november 2007), og at *reparation* er foretaget mellem den 10 og 24. november 2007.

Computeren går herefter i stykker igen den 27. december 2009, og der reklameres dagen efter til sælgeren (Computergiganten), som imidlertid henviser til reparatøren, som ikke har foretaget reparationen korrekt. Herefter nægter Computergiganten at stå for eller betale udbedring, dels fordi man henviser til reparatøren, dels fordi "man ikke længere er forpligtet" til at udbedre manglen.

Det er åbenbart, at der er tale om en (væsentlig) mangel (sort skærm), også fordi sælgeren allerede én gang har erkendt manglens tilstedeværelse, jf. KBL § 75 a, stk. 2, nr. 1, samt § 76, stk. 1, nr. 4. Misligholdelsesbeføjelserne fremgår af § 78 (afhjælpning, omlevering, afslag, ophævelse hvis væsentlige mangler). Det følger imidlertid af § 83, at "Har køberen ikke inden to år efter salgsgenstandens overgivelse til ham meddelt sælgeren, at han vil **påberåbe** sig en mangel, kan han ikke senere gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed".

Det er nu et spørgsmål om at fortolke betydningen af denne for køb særligt gældende i forhold til forældelsesloven kortere forældelsesregel, om manglen er påberåbt, og om hvad dette indebærer for de ellers anvendelige forældelsesregler.

Der er intet der tyder på, at sælger har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid, eller har optrådt uhæderligt. Sælger er altså forpligtet til at afhjælpe, men kun inden for købelovens 2 års frist. Spørgsmålet er nu: er sælger forpligtet til at afhjælpe mangler, som opstår *efter* der er gået 2 år fra salgsgenstandens overgivelse til køber, *hvis* der er tale om de samme mangler, som er *påberåbt* inden for de første to år efter salgsgenstandens overgivelse til køber? Og hvor længe kan sådanne mangler i givet fald påberåbes? Eller kan sælger henvise til reparatøren?

Det fremgår af § 83, at manglen skal *påberåbes* inden for 2 år efter salgsgenstandens overgivelse. Dette er sket i sagen, idet køber har klaget, og sælger foretaget udbedring ca. 1 år efter købet

(mellem den 10 og 24. november 2007). Det er den *samme mangel* som opstår mere end to år efter salgsgenstandens overgivelse, men denne har jo været netop været *påberåbt* af køber. Der er derfor ikke noget særligt beskyttelseshensyn til sælger, da sælger *ved*, at der er en mangel ved skærmen, som er påberåbt af køber. Desuden er der nu foretaget en *reparation* af genstanden.

Sælger bør heller ikke kunne foretage (eller få foretaget) halvdårlige reparationer af varen nær udløbet af reklamationsfristens udløb (spekulationsinteresse). For reparationer gælder desuden andre forældelsesregler end for køb – nemlig 3 år fra reparationens foretagelse, jf.

Forældelseslovens § 2, stk. 3, sammenholdt med § 3, stk. 1, idet forældelsen starter med at løbe fra det tidspunkt, hvor misligholdelsen af kontrakten finder sted (dvs. 10. november 2007), sml. Lærebog i Obligationsret II, s. 184 ff. samt Lookofsky, Lærebog i dansk og indenlandsk køberet, s. 247. Med andre ord, kan køber nu klage i hvert fald indtil den 10. november 2010, over en *reparation* som er foretaget efter en mangel er *påberåbt* inden for købelovens 2 års reklamationsfrist. Det bemærkes, at de nye regler i Forældelsesloven også finder anvendelse på fordringer, stiftet før 1. januar 2008, jf. lovens § 30, stk. 1 (Lærebog i Obligationsret, II, s. 177), såfremt forældelse ikke er sket efter de gamle regler (5 år) – hvilket åbenbart ikke er tilfældet.

Computergiganten kan i denne forbindelse ikke henvide til § 13, dels fordi den efter sin ordlyd kan siges at omfatte *påberåbelse* af mangler efter købelovens 2 års frist (hvilket jo er sket), dels ikke kan fravige forældelseslovens regler i forbruger køb, jf. forældelseslovens § 26, stk. 2. (Lærebogen II, s. 179). (Der kan endvidere henvises til Forbrugerstyrelsens vejledning og praksis på: <http://www.forbrug.dk/Artikler/Dine-rettigheder/Forbrugerleksikon/klagefrist?tc=740F1814A3D24C089538501A55EC0D6A>) samt Karnovs lovsamling, note til § 83.

Sofie kan altså rette krav mod Computergiganten. Udgangspunktet er herefter, at hun kan kræve afhjælpning, eller lade computeren reparere på sælgerens regning, såfremt dette kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger for sælger (KBL § 78, stk. 4.) 3.000 kr. er næppe uforholdsmæssige omkostninger, men det kan dog diskuteres. Hun kan faktisk også hæve aftalen, idet sælger nægter omlevering/afhjælpning, jf. samme bestemmelse.

Spørgsmål b)

Det er afgørende for en god karakter i denne opgave, at samspillet mellem forældelsesloven og kontraktens § 25 diskuteres, samt fortolkning af kontrakten i relation til ansvarsfraskrivelsesklausuler og disses udstrækning og gyldighed.

Computergiganten kan som udgangspunkt ikke rette krav mod Servicespecialisterne, dels jf. kontraktens § 25, dels efter Forældelseslovens § 26, hvorefter loven godt kan fraviges (dog ikke for skyldner). Undtagelsen skulle kunne begrundes med, at der er handlet groft uagtsomt eller lign. fra Servicespecialisternes side, men dette er næppe tilfældet (Lærebogen, del I, s. 396 ff.). Alternativt kan der argumenteres for, at garantien kun gælder, når reparationen er udført "fagmæssigt

korrekt”, og at hvis reparationen ikke er det, gælder § 25 slet ikke, men de almindelige regler. Dette er næppe sandsynligt, men kan dog ikke afvises fuldstændigt.

Spørgsmål c)

Det er afgørende for en god karakter i denne opgave, at kontraktens relativitet diskuteres, herunder retsbruds/cessionssynspunkter samt evt. KBL § 85 eller dennes analogi.

Sofie er derfor heller ikke forpligtet til at rette krav mod Servicespecialisterne, da de ikke er hendes kontraktpart, idet Computergiganten har stået for den første afhjælpning. Spørgsmålet er om hun er berettiget til at rette et krav mod Servicespecialisterne – f.eks. kunne man jo forstille sig, at Computergiganten gik konkurs. Dette er næppe muligt, da Sofie ikke har kontraheret med Servicespecialisterne, og idet der næppe er basis for at rette et direkte krav mod dem; der er således næppe tale om hverken et kvalificeret retsbrud, cessions-synspunkter eller om en særligt værdifuld genstand (Lærebogen, del I, s. 431 ff.). Endvidere må § 85 i købeloven nok forstås således, at det er inden for 2 års fristen, er der skal være rettet krav mod andre erhvervsdrivende – og det gjorde Sofie ikke, hun rettede henvendelse til Computergiganten først.

For at kunne foretage vareudbringning i Midtjylland, leasede Computergiganten varebiler af Elvarebilen A/S, som fremstillede små innovative eldrevne varebiler, som de solgte i Danmark. Den 15. oktober 2009, da en chauffør var i gang med at bringe varer ud, svigtede bremserne på den eldrevne varebil imidlertid, og varebilen kørte i grøften. Bremsesvigtet skyldtes en konstruktionsfejl i varebilens bremsesystem. Som følge heraf, blev der beskadiget varer i bilen for 50.000 kr., ligesom chaufføren pådrog sig et brud på den ene hånd. Computergiganten betalte 10.000 kr. i erstatning til chaufføren for personskade samt 40.000 kr. for vikarer i de to måneder chaufføren var sygemeldt.

Computergiganten rettede nu et samlet krav på 100.000 kr. mod Elvarebilen A/S, der imidlertid afviste alle krav, idet man ikke mente at være forpligtet til at betale noget beløb, hverken efter lovgivning eller i øvrigt efter den kontrakt, som var gældende mellem parterne (se uddrag nedenfor).

Uddrag af kontrakt mellem Computergiganten og Elvarebilen A/S.

”§ 65

Elvarebilen A/S fraskriver sig ansvar for enhver skade, direkte såvel som indirekte, personskade såvel som tingsskade, formueskade eller lign., opstået som følge af svigt i de leasede genstande. Dette gælder uanset på hvilket grundlag et sådant krav gøres gældende mod Elvarebilen A/S.”

2. Tag begrundet stilling til, om Computergiganten kan gøre et eller flere af sine krav gældende mod Elvarebilen A/S.

Det er afgørende for en god karakter i denne opgave, at redegøre for, at de produktansvarsretlige regler i PAL og i RUP fortrænger KBL, og at der er forskel på, om man fraskriver sig ansvaret for person- eller erhvervstingskade.

Ved besvarelsen af dette spørgsmål kunne i princippet tages udgangspunkt i almindelige regler om misligholdelse og erstatning i relation til Leasingaftale (Lærebogen, del I, s. 298 ff., s. 315 ff.), se f.eks. analogt til denne opgave sag U 1974.854 S. Samtidig sker der tings- og personskade som følge af et defekt produkt, dvs. produktansvarsreglerne som *lex specialis* (se hæfte kap. 10 til Lærebog i Obligationsret, del II). Her gælder det endvidere, at der skal skelnes mellem ansvar for produktskade efter de i retspraksis udviklede regler, og så reglerne i produktansvarsloven (PAL).

Det fremgår af PAL § 2, stk. 1, at den omfatter personskade, men ikke erhvervstingskade, § 2, stk. 2, der derfor reguleres af det i retspraksis udviklede produktansvar (jf. i øvrigt også PAL § 13). Der er tale om krav over for producenten, som endda selv leaser ud, og derfor omfattes personskaden af PAL, jf. i øvrigt også dennes § 4. Produktet har ikke frembudt den sikkerhed, som med rette kan forventes (§ 5). Ansvar efter PAL kan ikke fraviges til skade for skadelidte *eller den som indtræder i skadelidtes krav*, § 12. Derfor hæfter Elvarebilen for personskaden på chaufføren, 10.000 kr., som Computergiganten har betalt, og dette ansvar kan ikke fraskrives i kontrakten.

For så vidt angår kravene på erstatning for erhvervstingskade (50.000), og for leje af vikarer, må dette afgøres efter de i retspraksis udviklede regler, hvorefter der i øvrigt er mulighed for at fraskrive sig ansvaret (for så vidt denne fraskrivelse ikke er ugyldig). Det fremgår af ansvarsfraskrivelsen, at ansvaret fraskrives "uanset hvilket grundlag" sådant et krav fremsættes. Dette må nok betyde, at ansvarsfraskrivelsen opretholdes, men her kan retspraksis dog diskuteres (f.eks. U 1999.255 H (medierørssagen) m.fl.).

I august 2009 havde Computergiganten underskrevet en slutseddel på køb af en byggegrund, som lå ved siden af Computergiganten, med henblik på udvidelse af butiksområdet.

Computergigantens advokat, Jens Jensen fra Randers, varetog Computergigantens interesser i forbindelse med købet, herunder tinglysningen af det underskrevne skøde. Computergiganten

havde i forbindelse med overtagelsen af grunden, optaget et lån i Randersbanken på 10 millioner kroner, til 8 % i rente. Når skødet blev tinglyst, ville dette lån blive omkonverteret til et realkreditlån med 2 % i rente.

Den 8. september 2009 sendte Jens Jensen skødet til tinglysning. Samtidig sendte han et brev til Computergiganten, hvori han bl.a. skrev, at "det tager garanteret ikke mere end et par uger at få tinglyst skødet, så gør endelig klar til at få ordnet realkreditlånet!" Først den 28. oktober blev skødet imidlertid tinglyst, idet der pga. indførsel af den nye digitale tinglysning – der blev igangsat netop den 8. september 2009, efter at Tinglysningskontorerne havde været lukket i 12 dage med henblik på at indføre den digitale platform – var opstået lange ventetider i systemet. Som følge heraf havde Computergiganten en ekstra renteudgift på i alt ca. 50.000 kr., idet omlægningen til de lavere forrentede realkreditlån blev forsinket med ca. 1 måned i forhold til, hvad Computergiganten havde forventet.

Computergiganten rettede nu krav mod Jens Jensen på betaling af 50.000 kr., idet man mente, at han måtte være erstatningsansvarlig herfor.

3. Tag begrundet stilling til, om Jens Jensen er erstatningsansvarlig for den ekstra renteudgift, som Computergiganten har betalt på baggrund af forsinkelsen med tinglysningen. Der skal ved besvarelsen bortses fra regler om Tinglysningsrettens eventuelle selvstændige erstatningsansvar.

Det er afgørende for en god karakter i denne opgave, at man diskuterer indsats/resultatforpligtelse, samt betydningen for erstatningsansvaret af indeståelser og garanti.

Ved besvarelsen af dette spørgsmål skal diskuteres advokat/professionsansvar, og afgivelse af garantier/indeståelser og disses betydning for ansvaret. Udgangspunktet må være, at advokaten leverer en indsatsforpligtelse, idet Tinglysningsrettens nærmere varetagelse af sit hverv er ude af advokatens hænder, for så vidt der ikke er begået direkte fejl af advokaten. Modifikation hertil kan tænkes at ske, når advokaten direkte giver en garanti eller en indeståelse for et bestemt resultat, jf. Lærebog, del I, s. 58 ff. (der vedrører kravene til ydelsen – og altså vederlagskravet for ydelsen, ikke umiddelbart erstatning).

På den ene side er erklæringen: "det tager garanteret ikke mere end et par uger at få tinglyst skødet, så gør endelig klar til at få ordnet realkreditlånet!" svag derhen, at advokaten jo ikke direkte siger: "Jeg garanterer for, at skødet er tinglyst senest om to uger". Derfor kunne udsagnet tages som en vurdering af behandlingstiden, hvis tingene forløb *planmæssigt*. På den anden side handler han vel muligvis *uagtsomt*, ved ikke at tage forbehold for sagsbehandlingstiden, når man nu ved, at et kompliceret IT systemskifte i den offentlige sektor ofte ikke går efter planen!

Forskellen er, at en indeståelse vil medføre objektivet ansvar, mens culpa udløser et almindeligt ansvar (Lærebog, del I, s. 325 ff.) Diskuteres skal også, om denne type af tab er omfattet af erstatningspligten – hvad den må være (almindeligt formuetab).

Konklusionen må nok være, at det er tvivlsomt, om advokaten bliver erstatningsansvarlig, idet der næppe er givet en klar indeståelse for en offentlig myndigheds sagsbehandlingstid, som ligger helt uden for advokatens indflydelsessfære.